

**Puhtaanapitoluokituksen luominen Hämeenlinnan kaupungin
alueurakka-alueelle**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lepaa, rakennettu ympäristö

kevät, 2020

Johanna Janhunen

Rakennettu ympäristö
Lepaa

Tekijä	Johanna Janhunen	Vuosi 2020
Työn nimi	Puhtaanapitoluokituksen luominen Hämeenlinnan kaupungin alueurakka-alueelle	
Työn ohjaaja	Vesa Vuorinen	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakenteen yksikölle puhtaanapitoluokitus syksyllä 2021 alkavan alueurakan urakka-alueelle. Tarve saada puhtaanapitoluokitus syntyi, kun mietittiin puhtaanapidon kustannuksien laskemista urakkaohjelmaan ja vähimmäisvaatimusten mitoittamista. Opinnäytetyö vastaa kysymyksiin siitä, mikä on alueurakka, mitä hoito on, mikä on puhtaanapitoluokitus ja miksi sitä tarvitaan.

Opinnäytetyön toteutuksessa käytettiin paljon hyväksi kokemuksia viherkunnossapidosta sekä kirjallisuutta. Opinnäytetyön tuloksena on valmis puhtaanapitoluokitus tekstimuodossa, jota tilaaja pystyy käyttämään urakkaa kilpailutettaessa. Opinnäytetyö määrittelee vähimmäisrajat alueurakka-alueen puhtaanapitotasolle viherkunnossapidossa, ja antaa urakoitsijoille selkeyttä kilpailutusvaiheessa puhtaanapidon hinnoitteluun. Opinnäytetyö vastaa myös poikkeamiin alueurakka-alueen puhtaanapidossa, ja pohtii ratkaisuja erilaisiin ongelmatilanteisiin puhtaanapidon ja viherkunnossapidon risteytyessä usean toimijan kesken.

Avainsanat Puhtaanapito, alueurakka, Hämeenlinna

Sivut 12 sivua, joista liitteitä 1 sivu

Degree Programme in Landscape Design and Construction
Lepaa

Author	Johanna Janhunen	Year 2020
Subject	Creating public sanitation classification of green areas to the contract area of Hämeenlinna	
Supervisor	Vesa Vuorinen	

ABSTRACT

The aim of this thesis was to produce a public sanitation classification of green areas to the upcoming contract area in the city of Hämeenlinna, starting in the autumn of 2021. The need for a public sanitation classification was born when thought about the measuring of costs and the minimum requirements of cleanliness surfaced. This thesis answers questions about what a contract area is, what is maintenance of green areas, what is a public sanitation classification of green areas and why it is needed.

Literature and experiences in green area maintenance were used when doing this thesis. The end result is a written version of the public sanitation classification of green areas, which the city of Hämeenlinna can use when inviting tenders to the contract area. The public sanitation classification defines the minimum levels of public sanitation in green area maintenance, and gives the contractors clarity when pricing the costs of public sanitation and the collection and disposal of wastes in the contract area. This thesis also points out the exceptions in the public sanitation levels in the contract area, and thinks of solutions to different problems that occur when more than one operators work in the same area, one doing public sanitation and the other one doing green area maintenance.

Keywords Public sanitation, contract area, Hämeenlinna

Pages 12 pages including appendice 1 page

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	ALUEURAKOINTI, PAIKKATIETO, PUHTAANAPITO JA HOITOLUOKITUS	1
	2.1. Alueurakan määrittäminen	1
	2.2. Paikkatieto.....	2
	2.3. Olemassa oleva aluejako ja puhtaanapito	3
	2.4. Julkisten roska-astioiden tyhjennys, case Tampere.....	3
	2.5. Hoitoluokitus	4
3	PUHTAANAPITO.....	4
	3.1 Puhtaanapito.....	4
	3.2 Puhtaanapitoluokitus	4
4	PUHTAANAPITOLUOKITUS HÄMEENLINNAN ALUEURAKKA-ALUEELLA.....	4
	4.1 Puhtaanapitoluokituksen perusteet	5
	4.2 Puhtaanapitoluokituksen laadun toteaminen	6
	4.3 Puhtaanapitoluokituksen prosessi	7
	4.4 Roska-astioiden kartoitus ja paikkatietodatan päivittäminen	7
5	VALMIS PUHTAANAPITOLUOKITUS	8
	5.1 Puhtaanapitoluokitus	8
	5.2 Poikkeamat/ selitteet.....	9
6	JOHTOPÄÄTÖKSET/YHTEENVETO.....	10
	LÄHTEET.....	11

Liitteet

Liite 1 Roska-astioiden tyhjentämisen tehtäväkortti

1 JOHDANTO

'Alueurakka on yhdyskuntatekniikan ylläpitotöihin liittyvien tehtävien ympärivuotista urakointia tietyllä alueella' (Kylmäkoski, 2014). Alueurakoinnin tavoitteena on keskittää kunnossapitotoimintoja tietyllä alueella ja jakaa vastuuta.

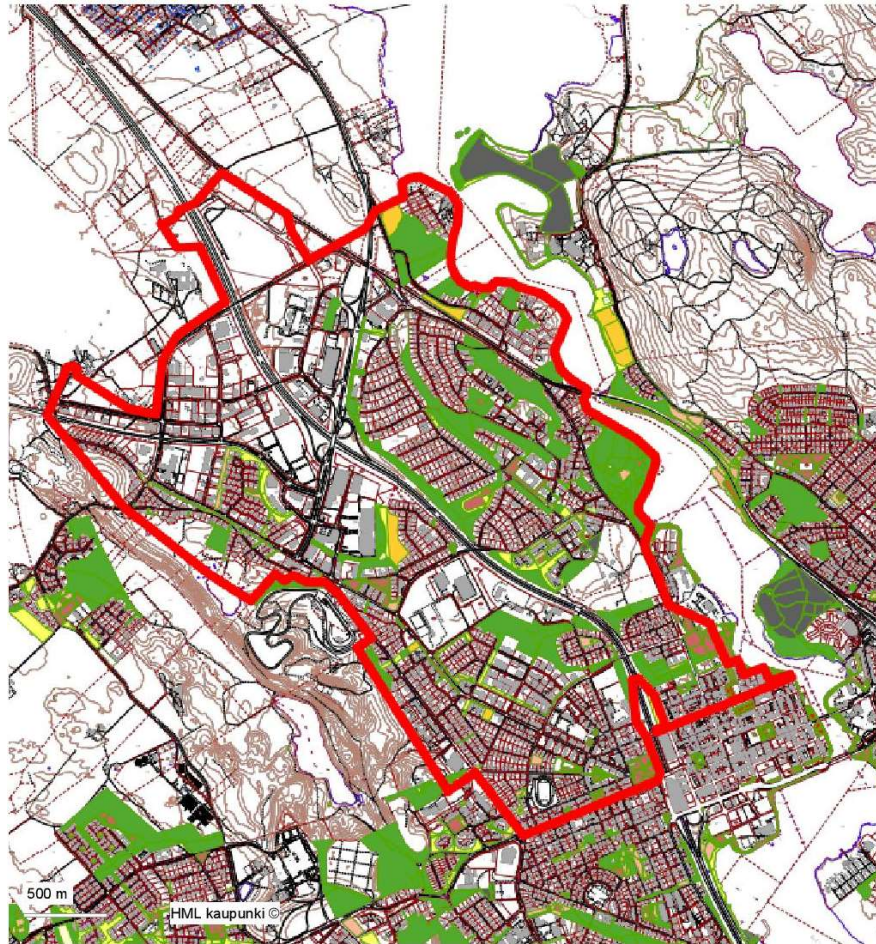
Puhtaanapitoluokitus ohjaa konkreettisesti urakoitsijaa toteuttamaan tilaajan asettamia laatuvaatimuksia. Se antaa raamit yleisten alueiden siisteystasolle ja hoidon intensiivisyydelle ja selkeyttää työn kustannuksien muodostumista. Puhtaanapitoluokitus määrittää ympärivuotisen puhtaanapidon vähimmäistason niin roska-astioiden tyhjennysvälille ja niiden siisteydelle, roskien keräämisen intensiivisyydelle kuin myös lian ja pölyn määrälle.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa puhtaanapitoluokitus Hämeenlinnaan perustettavaan alueurakkaan. Alueurakkaan kuuluvat Hämeenlinnan kaupungin vastuulle kuuluvien liikenneväylien, liikennealueiden, liikenneviheralueiden, viheralueiden sekä puistojen hoito ja kunnossapito ympärivuotisesti. Alueurakka on tätä opinnäytetyötä tehdessä suunniteltu alkavaksi 1.10.2021, ja se on nyt suunnitteluvaiheessa. Tämä opinnäytetyö vastaa kysymyksiin siitä, millaista siisteystasoa alueurakan toteuttajalta edellytetään ja millaisia erityispiirteitä Hämeenlinnassa on puhtaanapidon osalta. Tässä opinnäytetyössä kartoitettiin paikkatietoa hyödyntäen myös läntisen Hämeenlinnan alueella sijaitsevat roska-astiat ja niiden ominaisuudet, ja mietittiin niiden tyhjennyskiertoa.

2 ALUEURAKOINTI, PAIKKATIETO, PUHTAANAPITO JA HOITOLUOKITUS

2.1. Alueurakan määrittäminen

Yhdyskuntatekniikaksi lasketaan tässä opinnäytetyössä kuntien liikenneväylät ja muut yleiset alueet. Erityisesti keskitytään julkisiin viheralueisiin. Tässä opinnäytetyössä alueurakka-alueena ovat Ojoisten, Kaurialan, Kirstulan, Tiiriön, Mäkelän, Puistomäen ja Pullerinmäen kaupunginosat kaupungin vastuulle kuuluvilla alueilla A- ja B-hoitoluokissa. Opinnäytetyössä tuotetaan puhtaanapitoluokitus kuitenkin kaikille viheralueille selkeän kokonaiskuvan saamiseksi. (Hämeenlinnan kaupunki, kaupunkirakenne, 2019)

Kuva 1. Alueuran urakka-alue hoitoluokituksineen sisältäen talvihoidon (Hämeenlinnan kaupunki, kaupunkirakenne, 2019)

2.2. Paikkatieto

Hämeenlinna kerää paikkatietoaineistoa Trimblen Locus-järjestelmään. Locusseen on kerätty Hämeenlinnan alueelta tietoa muun muassa viheralueista, varusteista ja kalusteista, tiestöstä ja virkistysalueista. (Keskimaa, 2019) Locusessa on myös tallennettuna ajantasainen tieto viher- ja katualueiden hoitoluokituksista. Paikkatietodataa päivitetään jatkuvasti, esimerkiksi hoitoluokkien rajoja selkeytetään ja varusteiden ja kalusteiden tietoja tarkennetaan. Tätä tehdään ensisijaisesti alueuran urakka-alueella, jolloin urakoitsijalle on helpompaa tehdä tarjouspyyntö alueurakasta. Tällä hetkellä kaikki data ei ole täysin ajantasaista, mutta päivitystyötä esimerkiksi viheralueiden rajoista ja hoitoluokituksen tarkistamisesta tehdään parhaillaan. Tämä vaikuttaa opinnäytetyöhön siten, että viheralueiden hehtaarimäärät hoitoluokittain eivät ole täysin samat, kuin mitä ne tulevat olemaan päivitystyön päätyttyä.

2.3. Olemassa oleva aluejako ja puhtaanapito

Hämeenlinna jaetaan tällä hetkellä kahteen kunnossapitoalueeseen, itäiseen ja läntiseen. Molemmilla alueilla on omat vastaavat työnjohtajat sekä työntekijät. Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena on keskittyä läntisellä alueella sijaitsevaan tulevaan alueurakka-alueeseen, johon tuotetaan puhtaanapitoluokitus. Läntinen kunnossapitoalue sisältää Hämeenlinnan kantakaupungin läntisen puolen Kasarmikatuun asti, sekä Rengon ja Kalvolan alueet. (Keskimaa, 2019)

Läntinen Hämeenlinna on jaoteltu karkeasti kolmeen alueeseen: Kantakaupunki, Kalvola ja Renko. Kantakaupungissa ja Kalvolassa toimivat tiimit, jotka hoitavat viherkunnossapitoa omilla alueillaan. Rengossa viherkunnossapito tapahtuu Kantakaupungin tiimin toimesta. Puhtaanapito, tässä tapauksessa roska-astioiden tyhjennys, ei katso aluejakoja. Läntisen Hämeenlinnan alueella kulkee yksi roska-astioiden tyhjentäjä, ja hän tyhjentää koko alueelta roska-astiat, sekä vastaa irtoroskien siivoamisesta roska-astioiden välittömässä läheisyydessä. Muista alueista puhtaanapidosta vastaavat tiimit omilla vastuualueillaan. Säännöllistä puhtaanapitoa ja niin sanottuja roskalenkkejä tekevät Vanajan vankilan naisvangit Myllymäen, Turuntien ja Paasikiventien alueilla. Ne ovat alueita, joilla irtoroskia esiintyy eniten johtuen ruokaravintoloiden välittömästä läheisyydestä sekä oleskelualueista. (Keskimaa, 2019)

2.4. Julkisten roska-astioiden tyhjennys, case Tampere

Tampereen Infralla roska-astioiden tyhjennys tapahtuu yksityisen urakoitsijan toimesta kesäkaudella toukokuun alusta lokakuun loppuun. Roska-astioiden tyhjennyskierto ei näin ollen ole kaupungin työntekijöiden tiedossa. Opinnäytetyötä varten haastateltiin Tampereen Infran kunnossapitotyönjohtaja Maarit Voimasta (haastateltu 6.11.2019). Sopimusteknisesti todettiin, että Tampereella roska-astioiden tyhjennysaikataulu ja -tiheys ei ole sidottu puhtaanapitoluokitukseen, vaan se määritellään tarpeen mukaan ja tihennetään tai harvennetaan tarpeen mukaan. Tämä siksi, että esimerkiksi B-hoitoluokkiin kuuluvilla alueilla, joissa tyhjennystarve olisi puhtaanapitoluokituksen (Alueurakoinnin yleinen tehtäväluettelo, 2003) mukaan kerran tai kaksi kasvukauden aikana, tapahtuu kulkemista niin paljon, että roska-astioiden tyhjennystarve on huomattavasti suurempi kuin hoitoluokituksen perusteella voisi olettaa, jopa 2 kertaa viikossa.

2.5 Hoitoluokitus

Hoito on *'säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään viheralueen ja sen eri elementtien käytettävyyteen ja toimivuuteen vaikuttavat olosuhteet'* (Nuotio, 2014, s.163) Hoitoluokituksen tehtävänä on kuvata alueen yleisilmettä ja hoidon laatutasoa, ja se määrittää kunnossapidon ja hoidon intensiteetin viheralueilla luokituksen mukaisesti. Hämeenlinnassa viherhoidon taso on vahvistettu kanta-Hämeenlinnan, Rengon ja Kalvolan osalta vuonna 2018 (Hämeenlinnan kaupunki, n.d.)

3 PUHTAANAPITO

3.1 Puhtaanapito

Yleisten alueiden puhtaanapito on tärkeää ihmisen hyvinvoinnille ja myönteiselle kaupunkikuvalle. Puhtaanapidon tarkoituksena on, että alueet ovat käyttötarkoituksensa mukaisesti siistejä, liattomia, hajuttomia ja hygieenisiä (Nuotio, 2014, s.163). Puhtaanapidon taso perustuu puhtaanapitoluokitukseen, joka määrittää alueen hoitoluokituksen ja yleisen tarpeen mukaan.

3.2 Puhtaanapitoluokitus

Julkisten viheralueiden kunnossapidossa noudatetaan joko Viheralueiden hoito VHT'14:aa (Nuotio, 2014) tai Alueurakoinnin yleistä tehtäväluetteloa (2003), tai näiden yhdistelmää soveltuvin osin. Puhtaanapitoluokitus sisältää ohjeistuksen roska-astioiden tyhjennysvälistä sekä yleisten oleskelu- ja käytäväalueiden ja kenttien siisteystasosta. Puhtaanapitoluokitus jaotellaan VHT'14:ssa puhtaanapitoluokkiin, ja Alueurakoinnin yleisessä tehtäväluettelossa jaottelu tehdään alueen hoitoluokituksen mukaan. Tässä opinnäytetyössä käytetään VHT'14:n mukaista puhtaanapitoluokitusta.

4 PUHTAANAPITOLUOKITUS HÄMEENLINNAN ALUEURAKKA-ALUEELLA

Puhtaanapitoluokituksen toteutuksesta vastasi tämän opinnäytetyön tekijä, Johanna Janhunen. Luokitus päätettiin toteuttaa, jotta alueurakan puhtaanapidon kustannukset olisivat selkeämmät urakkaa kilpailutettaessa. Puhtaanapitoluokituksen toteuttamisen aloittamisesta päättivät puistomestari Jouko Keskimaa sekä kunnossapitomestari Nina Roström. Prosessin toteuttajaksi valittiin Janhunen, joka sai puhtaanapitoluokituksen aiheen opinnäytetyölleen.

4.1 Puhtaanapitoluokituksen perusteet

Puhtaanapitoluokitus määritellään tässä opinnäytetyössä Viheralueiden hoito VHT'14 –julkaisun (Nuotio, 2014) periaatteiden mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että puhtaanapitoluokitus määritellään ensisijaisesti hoitoluokan mukaan, ja puhtaanapitoluokitus (P1-P6) antaa hyvin tarkat raamit alueen puhtaanapidolle. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan myös tarvetta intensiivisemmälle hoidolle ja puhtaanapidolle alueen käyttöasteen mukaan, vaikkei kunnossapitoluokitus sitä vaatisi.

Puhtaanapitotehtävään sisältyy VHT'14:n mukaan irtoroskien poisto päällysteiltä, istutusalueilta tai vesialueilta, roska-astioiden ja syväkeräyssäiliöiden tyhjennys, roska-astioiden puhdistus ja pesu sekä roskien kuljetaminen jätelaitokseen.

Alueurakkaan kuuluvat viheralueiden hoitoluokat ovat A2, A3, B2, B4, C1 ja C2, C3 ja 0.

Urakka-alueen viheralueita on yhteensä 83,32302 hehtaaria, (13.4.2020) ja ne jakaantuvat kunnossapitoluokittain taulukon 1 mukaisesti.

Taulukko 1. Viheralueiden hehtaarimäärät hoitoluokittain

A2	A3	B2	B4	C1	C2	C3	0
8,23769 ha	3,78925 ha	13,08035 ha	0,54555 ha	48,00006 ha	2,55225 ha	0,16746 ha	6,95 041 ha

Puhtaanapitoluokitus jaetaan VHT'14:n mukaan 6 luokkaan, P1-P6. Jokaisella luokalla on omat laatuvaatimuksensa, ja ne kuvataan taulukossa 2.

Taulukko 2. Puhtaanapitoluokat (Viherympäristöliitto, 2014)

Puhtaanapitoluokka	Siivouksen tarve	Laatuvaatimukset
P1	Päivittäin ma-la	-Päivän aikana sallitaan erittäin vähän pieniä roskia, kuten tumpit ja korkit. - Päivän aikana sallitaan erittäin vähän isompia roskia. - Ei havaittavasti likaa tai pölyämistä. -Roska-astiat ovat aina puhtaat.
P2	Työpäivinä ma-pe	- Päivän aikana sallitaan vähän pieniä roksia kuten tumpit ja korkit. - Päivän aikana sallitaan vähän isompia roskia. - Likaa ja pölyämistä sallitaan vähän. - Roska-astiat ovat aina siistit
P3	Viikottain, 1 tai 2 kertaa viikossa	- Viikon aikana sallitaan melko vähän pieniä roskia kuten tumpit ja korkit - Viikon aikana sallitaan melko vähän isompia roskia - Ei häiritsevästi likaa. - Roska-astiat ovat siistit.
P4	Kuukausittain, 1 tai 2 kertaa kuukaudessa	- Kuukauden aikana sallitaan jonkin verran pieniä roskia kuten tumpit ja korkit - Kuukauden aikana sallitaan jonkin verran isompia roskia. - Roska-astiat ovat siistit.
P5	Vuosittain, 1 tai 2 kerta vuodessa	- Näkyviä roskia ei esiinny. - Roska-astiat ovat siistit.
P6	Määrävuosin, 3 tai 5 vuoden välein	- Häiritseviä roskia ja roskakasoja ei esiinny.

4.2 Puhtaanapitoluokituksen laadun toteaminen

Välittömästi työn suorittamisen jälkeen puhtaanapitoluokituksen laatu määritellään silmämääräisesti. Kokonaisuutta tarkastellessa puhtaanapitoluokitus määrittää urakoitsijalle siisteystason alueurakka-alueella sijaitsevilla viheralueilla. Urakan valvojana toimii Hämeenlinnan kaupunki. Puhtaanapitoluokituksen ja koko alueurakan laadun toteutumista seurataan omatoimisesti ja pistokoeluontoisesti. Laatua valvotaan muun muassa viikoittaisella työmaapäiväkirjojen seurannalla, kasvukauden alussa ja lopussa käytävillä laatuun liittyvillä kokouksilla sekä kaupungin palautepalveluun tulleiden palautteiden seurannalla. Alueurakan tilaajan edustajana toimii kunnossapitopäällikkö Marko Soramäki ja tilaajan valvojana kunnossapitomestari Niina Roström. Tilaaja voi käyttää valvontatehtävissä myös

muita henkilöitä sekä mahdollisesti ostopalveluina hankittavia urakan laadunvalvontaan ja läpivientiin liittyviä palveluja.

Roska-astioiden tyhjentämisestä on myös tehty urakkaohjelmaan tehtäväkortti (Liite 1), jolla tilaaja ja urakoitsija pystyvät toteamaan tyhjennettyjen roska-astioiden määrän ja josta tarkastetaan puhtaanapitoluokituksen mukainen roska-astioiden tyhjennysväli.

4.3 Puhtaanapitoluokituksen prosessi

Puhtaanapitoluokitus perustuu pitkälti hoitoluokkaan, jolloin määrittämisen perustana toimii Viheralueiden hoito VHT'14:n määrittelemä luokitus. Tässä opinnäytetyössä aloitettiin määrittämällä hoitoluokalle puhtaanapitoluokka, jonka jälkeen ne kirjattiin opinnäytetyöhön ja sen jälkeen keskiytettiin poikkeamiin ja niiden kirjaamiseen sekä tarkennukseen.

Opinnäytetyötä varten tuotiin myös Locuksesta tämänhetkiset viheralueiden pinta-alat, jolloin määrämittauseruste tehtäväkortteihin oli helpompaa ilmaista. Puhtaanapitoluokka määriteltiin hoitoluokituksen mukaan ja yleistä osaamista ja käytänteitä mukailten.

Puhtaanapitoluokituksen tarkoituksena on antaa alueurakasta tarjouksen tekeväälle urakoitsijalle puhtaanapidon vähimmäisraamit, jolloin puhtaanapitoa on helpompi hinnoitella tarjoukseen.

4.4 Roska-astioiden kartoitus ja paikkatiedotdan päivittäminen

Roska-astioiden sijaintien sekä merkki- ja mallityyppien kartoittaminen läntisen Hämeenlinnan alueella aloitettiin ja päätettiin toukokuussa 2019. Kartoituksessa työntekijällä oli käytössään iPad, jonka avulla hän merkitsi roska-astioita Field Useriin. Työntekijä kulki roska-astioiden tyhjentäjän kanssa autolla tyhjentämässä roska-astioita, ja merkitsi työn ohessa astiat ja niiden tiedot Field Useriin niiden tullessa vastaan. Aikaa tähän kartoitukseen kului viikko. Varsinaisen kartoituksen jälkeen roska-astioita on sekä poistettu että vaihdettu uudempaan malliin, ja ne tiedot on päivitetty Locukseen sitä mukaa.

Lisäksi vuoden 2019 aikana on päivitetty alueurakka-alueeseen liittyvää paikkatietoa, ja päivittäminen jatkuu vuoden 2020 aikana. Päivityksessä käydään läpi kaikki alueurakka-alueen viherhoitoalueet, ja päivitetään hoitoluokitusta sekä kunnan omistamien alueiden hoitorajoja.

5 VALMIS PUHTAANAPITOLUOKITUS

5.1 Puhtaanapitoluokitus

Puhtaanapitoluokitusta määritellessä käytettiin perustana Viheralueiden kunnossapito VHT'14:n puhtaanapidon tehtävän kuvausta: *'Puhtaanapito-tehtävä sisältää alueiden puhtaanapitotyöt siten, että ne ovat käyttötarkoituksensa mukaisesti turvallisia, siistejä, liattomia, hajuttomia ja hygieenisä.'*

Alueurakka-alueella noudatetaan puhtaanapitoluokitusta Viheralueiden kunnossapito VHT'14:n kunnossapitoluokkiin perustuen. Hoitoluokituksen ovat kirjattuna Trimblen Locukseen, josta kaupunkirakenteen toimiala pystyy esittämään alueurakka-alueen urakoitsijalle hoitoluokat alueittain ja neliömääräisesti. Puhtaanapitoluokitus jakautuu kohdan 5.2. poikkeamia lukuun ottamatta kunnossapitoluokkien mukaan (taulukko 3).

Taulukko 3. Puhtaanapitoluokitus Hämeenlinnan kaupungin alueurakka-alueella.

Kunnossapitoluokka	Puhtaanapitoluokka
A2	P3
A3	P4
B2	P4
B4	P5
C1	P5
C2	P5
C3	P5
0	P6

Rakennetuilla sekä avoimilla viheralueilla (A- ja B-kunnossapitoluokat) alueiden käyttöaste on merkittävästi intensiivisempi kuin metsäalueilla (C-kunnossapitoluokka), jolloin puhtaanapitoluokka voidaan suoraan määrittellä kunnossapitoluokan mukaan. Metsäalueilla puhtaanapitoluokitus määritellään erikseen urakoitsijan ja tilaajan kesken. Suositeltavaa olisi, että C-kunnossapitoluokkien alueilla sijaitsevat roska-astiat tarkastettaisiin kerran viikossa ja niiden välitön läheisyys siistittäisiin tarpeen mukaan roska-astioiden tarkastamisen yhteydessä. Muu puhtaanapito C-kunnossapitoluokan alueilla tehtäisiin tarpeen mukaan, kuitenkin ainakin kasvukauden alussa ja lopussa. Näin varmistetaan kunnossapitoluokan vaatimuksissa oleva elinvoimaisuus, viihtyisyys, turvallisuus ja suoja-arvot.

5.2 Poikkeamat/ selitteet

Suurin osa liikenneviheralueista kuuluu kunnossapitoluokkaan A3, jolloin nurmikon leikkaus tapahtuu noin kahden viikon välein. Puhtaanapitoluokitus kuitenkin määritellään luokkaan P4, jolloin liikenneviheralueiden roska-astiat tyhjenetään ja roskat siivotaan kerran viikossa. Parolantie luetaan kunnossapitoluokkaan A2, jolloin alueen puhtaanapitoluokitus on P3. Liikenneviheralueiden roska-astioiden tyhjentämisestä on tehtynä tehtäväkortti urakkaohjelmaan (Liite 1).

Alueurakan vilkkain alue on Turuntiehen, Parolantiehen, Eureninkatuun sekä Erottajakuuun rajautuva Vanhan hautausmaan puisto, joka hoidetaan kunnossapitoluokassa A2, jolloin sen puhtaanapitoluokaksi määriteltäisiin P3. Alue toimii kuitenkin vilkkaana läpikulku- ja oleskelualueena, mikä lisää intensiivisemmän puhtaanapidon tarvetta. Tästä syystä viheralue on puhtaanapitoluokassa P2. Roska-astiat olisi hyvä käydä tarkistamassa kerran päivässä.

Alueurakan urakka-alueeseen ei kuulu Kaurialan liikennepuiston alue, koska sen katsottiin olevan hoidollisesti haasteellinen kohde, jolloin kaupunki hoitaa sen itse.

Kahtoilammen uimarannan nurmikon hoidosta vastaa Hämeenlinnan kaupunki, mutta alueella tapahtuva puhtaanapito on tulevan urakoitsijan vastuulla. Tämä pitää huomioida siten, että luokan A3 nurmikon tulee olla puhtaan irtoroskasta urakoitsijan toimesta nurmikonleikkuuseen ryhdyttäessä.

Roska-astiat tulee kesäkaudella tyhjentää vähintään kerran viikossa. Jotkut roska-astiat täyttyvät kuitenkin nopeampaan tahtiin, ja ne olisi hyvä käydä tarkistamassa ainakin kahdesti viikossa. Poikkeuksena on Vanhan hautausmaan puisto, jossa roska-astiat tarkistetaan kerran päivässä.

Nopeampaan tahtiin täyttyvät roska-astiat on vaikea erotella, koska käyttöaste on vuodenajasta riippuen hyvin erilaista. Esimerkiksi Kahtoilammen uimarannalla roska-astiat täyttyvät nopeampaan tahtiin kuin talvikaudella, kun taas koulujen lähistöllä sijaitsevat roska-astiat täyttyvät nopeammin lomakauden ulkopuolella. Tulevan urakoitsijan tulee itse päätellä kokemuksen kautta nopeampaa tahtia täyttyvät astiat. Näitä löytyy suosittujen ulkoilureittien varrelta sekä yleisiltä oleskelualueilta.

Hoitoluokat C1, C2, C3 ja 0 ovat alueurakan ulkopuolella, mutta puhtaanapitoluokitus on niillekin alueille tuotettuna, jotta alueen ilme säilyy yhtenäisenä

Hoitoluokissa C1, C2 ja C3 puhtaanapitoluokitus on P5, mikä tarkoittaa vuosittaista puhtaanapitoa. Metsäalueiden reitistön varrella olevat roska-

astiat tulee kuitenkin tyhjentää kerran viikossa. Hoitoluokassa 0 tehdään puhtaanapitoa määrävuosittain, 5 vuoden välein.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET/YHTEENVETO

Alueurakka-alueen puhtaanapitoluokitus mukaillee pitkälti kunnossapitoluokan vähimmäisvaatimuksia, muutamaa yllämainittua poikkeusta lukuun ottamatta. Huomattavissa on, että muutama vuosi aikaisemmin tehty kunnossapitoalueiden hoitoluokkien rajausta ja kunnossapitoluokan madaltaminen (esimerkiksi A2->A3) on vaikuttanut alueiden puhtaanapidon vähimmäisvaatimukseen, jolloin puhtaanapito on pienentynyt ja kulut vähentyneet.

Tässä opinnäytetyössä toteutettu puhtaanapitoluokitus tulee rytmittämään alueurakka-alueen puhtaanapitoa, ja selkeyttämään puhtaanapitokiertoa. Kunnossapitoluokka määrittelee, minkälaisessa kunnossa viheralueen tulee olla, ja puhtaanapitoluokitus tukee tätä antamalla vähimmäismäärät kuukaudessa/viikossa, kun puhtaanapitoa tulee tehdä.

Intensiivisempää puhtaanapitoa vaativat kohteet määriteltiin käyttöasteen ja yleisen kokemuksen perusteella. Nämä ovat kohteita, joissa käy paljon ihmisiä, ne ovat hyvin näkyvällä paikalla ja luovat ihmisille kuvaa kaupungista. Näin ollen on tärkeää, että niitä puhtaanapidetään intensiivisemmin, kuin kunnossapitoluokka määräisi. Nämä ratkaisut vaikuttavat kaupungin ilmeeseen ja hyvinvointiin.

Alueurakassa on kohteita, joissa puhtaanapito tulee kuulumaan urakoitsijalle, kun taas nurmialueiden hoito kaupunkirakenteelle. Tämä ratkaisu toisaalta rytmittää sekä puhtaanapidon että nurmialueiden leikkuuta, puhtaanapidon kun tulee olla tehtynä ennen leikkuuta. Rytmitys on toisaalta hankalaa, koska roskia saattaa tulla nurmialueille milloin tahansa, ja nurmikkoakaan ei välttämättä ehditä leikata hoitoluokituksen mukaisesti. Useamman toimijan toimiessa samalla alueella eri tehtävissä sekaannuksia tulee olemaan, jos kommunikaatio molempiin suuntiin ei toimi sujuvasti. Toimivampaa voisi olla siirtää kaikki tällaiset kohteet joko kokonaan kaupunkirakenteelle, kuten Kaurialan liikennepuiston kohdalla on tehty, tai siirtää leikkuualueet alueurakkaan kuuluvaksi.

Puhtaanapitoluokitusta tulisi käyttää julkisella sektorilla enemmänkin, koska se selkeyttää ja rytmittää viikoittaista työn jakautumista eri päiville. Puhtaanapitoluokitusta voidaan hyödyntää myös pienemmässä mittakaavassa kuin tässä työssä, jolloin esimerkiksi yksittäisen viheralueen pienetkin alueet voidaan jakaa selkeästi intensiivisempää puhtaanapitoa vaativiin osa-alueisiin.

LÄHTEET

Suomen Kuntaliitto. (2003). *Alueurakointi, yleinen tehtäväluettelo 2003*. Helsinki. Kuntatalon paino. Helsinki.

Hämeenlinnan kaupunki, kaupunkirakenne. Urakkaohjelma. 2019, Hämeenlinna

Hämeenlinnan kaupunki (n.d.) Puistojen rakentaminen ja kunnossapito. Päivitetty 12.02.2019. Haettu 13.4.2020 osoitteesta <https://www.hameenlinna.fi/asuminen-ja-ymparisto/puistot-ja-metsat/puistojen-rakentaminen-ja-kunnossapito/>

Kylmäkoski, T. (2014) *Kuntaraja=hoitoraja?* Opinnäytetyö. Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma. Hämeen ammattikorkeakoulu. Haettu 29.11.2019 osoitteesta https://www.tampereenseutu.fi/site/assets/files/4334/kuntaraja_hoitoraja_opinnaytetyo_5_2014.pdf

Nuotio, A. (2014). *Viheralueiden hoito VHT'14*. Helsinki: Tammerprint: Viherympäristöliitto.

Haastattelut:

Keskimaa, J. (2019, 2020). Puistomestari, Hämeenlinnan kaupunki, kaupunkirakenne. Useita haastatteluja aikavälillä 02.05.2019-01.05.2020.

Voimanen, M. (2019). Työnjohtaja, Tampereen Infra. Haastattelu 6.11.2019.

**LAMMIN, TUULOKSEN JA HAUHON ALUEURAKKA
VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPIDON TEHTÄVÄKORTIT | 2017–2021**
ROSKA-ASTIOIDEN TYHJENNYS
**MILLOIN TYÖ ON
SUORITETTAVA**
Ylläpitosiivous

Roska-astioiden tyhjennys jaksottuu koko vuodelle.

**LAATU-
VAATIMUKSET**

Tyhjennyskierrossa noudatetaan puhtaanapitoluokitusta. Roska-astiat ovat aina käytettävissä ja siistit. Alueet ovat käyttötarkoituksensa mukaisesti siistejä, liattomia, hajuttomia ja hygieenisia. Roskat ja jätteet toimitetaan jätteenkäsittelylaitokseen.

TYÖSELITYS
Ylläpitosiivous

Roska-astiat tyhjenetään, vaihdetaan uudet roskapussit ja varmistetaan roska-astioiden olevan siistit. Irtoroskat siivotaan roska-astian läheisyydestä 2 metrin säteellä. Jätteet toimitetaan jätteenkäsittelylaitokseen.

Puhtaanapitoluo kka	Roska-astian tyhjennyksen ajoitus
P3	Tyhjennetään riittävän usein siten, että alueen yleisilme on siisti, vähintään kerran viikossa.
P4	Tyhjennetään vähintään joka toinen viikko, siten että alue on yleisilmeeltään siisti.
P4	Tyhjennetään vähintään kerran kuukaudessa.
P5	Tyhjennetään vähintään kerran kuukaudessa.

MÄÄRÄMITTAUSPERUSTE

Mittayksikkö	Mittaustapa
kpl	Tyhjennettyjen roskakorien lukumäärä